

Inter Arma Silent Musae? Kulturní odkaz husitství v evropském a národním kontextu, ed. Markéta JAROŠOVÁ, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2019 (= Opera Facultatis theologiae catholicae Universitatis Carolinae Pragensis. Historia et historia artium XXXIII)

285 s., ISBN 978-80-7422-715-8

Ledacos je na tomto ad hoc sestaveném souboru statí na první pohled zvláštní, nesprávnými verzálkami v titulu počínaje a tematicky i chronologicky pestrým obsahem konče. Rovněž zaráží, že vstupní slovo místo editorky sepsala Magdalena Nespěšná Hamsíková, jež se jinak na knize autorcky nepodílela. Mnohdy nenalzáme ani souvislost s názvem sborníku, a to i kdybychom připustili, jako například v případě dvou příspěvků Jaroslava Čechury, že stavba nových hradů byla něčím více než pouhým řemeslem.

Čechura ve studii *Hrady husitské revoluce: mýtus, nebo realita?* přesvědčivě doložil, že tři známé hrady husitské revoluce, Zelená hora, Sion a Kunětická hora, nevznikly na holé skále, nýbrž přestavbou či dostavbou starších opevněných sídel. Objevná je i druhá Čechurova studie *Husitský hejtman a statkář Jan ze Smiřic*. Na rozdíl od jiných válečníků zemanského původu, kteří zbohatli vojenskou službou pod korouhvemi kříže nebo kalicha, Jan Smiřický nejen pozvedl svůj nevýznamný východočeský rod mezi přední šlechtické rody, ale také propojil své nově nabyté majetky do poměrně souvislé pozemkové državy. V tomto ojedinělém, snad i plánovaném postupu předběhl Smiřický svou dobu a pro autora je tak příkladem selfmademana husitského období, jenž dokázal vybudovat rozsáhlé panství prakticky od nuly.

V názvu příspěvku Miroslava Šmieda *Imperiální idea v jagellonském dvorském umění v kontextu dobového úsilí o „renovatívni regni“ a „translatio imperii“ v Čechách po husitských válkách* okatě vystupuje balast uměnovědného slovníku posledních desetiletí; v textu nechybí ani *splendor regni*. Bez reálného posouzení pravého stavu králových finančních možností se tu dočteme, že po roce 1490 výnosy z bohatého Uherského království umožnily Vladislavovi (v Čechách?) rozsáhlou stavební činnost. Autor jinak, věcně vzato, snesl řadu známých i méně známých údajů jak o kultu sv. Víta, tak o obnově církevních staveb na Karlově a novoměstského kostela sv. Jindřicha a sv. Kunhuty.

Zcela jinak pojal svoji stať *Poznámky k evropskému kontextu české knižní malby doby husitské* Viktor Kubík, jenž se odvážil vystoupit proti módní metodě dekonstrukce, a to zejména v otázce periodizace a utřídění zkoumaných děl výtvarného umění, v tomto případě knižní malby související s tradicí mezinárodního gotického stylu. V hutných kapitolkách shrnuje poznatky o výchozích kontextech českého vývoje s okolními i vzdálenějšími oblastmi do roku 1420 a následně se mimo jiné zabývá profesními hledisky ikonografické výzdoby rukopisů, podílem českých exulantů na vývoji iluminace ve Slezsku a Polsku po roce 1420 a celkovým vývojem iluminace v Čechách po roce 1420.

Z pěti příspěvků editorky sborníku Markéty Jarošové se k husitskému období přímo vztahuje pouze první, *Husité na bitevním poli. Zobrazení husitských bitev v kontextu antické a středověké výtvarné tradice*. Dobrá snaha autorce nechyběla, znalost některých významných prací vztahujících se k mědirytu Velké bitvy a k ilustrované „Historii Zikmunda Lucemburského“ z dílny Diebolda Laubera však ano. Oborově byly autorce bližší náměty dalších studií. Dvě následující staťe na sebe navazují a tvoří tak ucelenou, důkladně zpracovanou monografii o renesančním portálu kostela sv. Jiří na Pražském hradě. Zatímco první pojednává o širším kontextu patrocinia a dynastické účtce ke světcům v době středověku, druhá se zabývá formou a obsahem portálu.

Ve čtvrtém příspěvku Markéty Jarošové *Jan Žižka z Trocnova, přísný mstitel pýchy a lačnosti kněžské* zaujme, že se Žižkův portrét ocitl v tzv. Zbrojnici hrdinů, kterou pořídil arcivévoda Ferdinand II. Tyrolský na zámku Ambras. Autorce se podařilo naznačit linii vizuálního zobrazení hrdinů a význačných mužů (*virii illustres*) od antiky až do počátku 17. století. Z jiného profesního úhlu pohledu má k této studii blízko drobná stať Jana Royta *„Somnium Friderici sapientis Electoris Saxoniae“ (Sen saského kurfiřta)*, upozorňující na alegorické vizualizace Husova odkazu v podobě husího brku nebo husy, a to často v přítomnosti labutě symbolizující Martina Luthera. V posledním svém textu, jak je zřejmé již z jeho názvu *Jan Hus – národní hrdina v Národním muzeu*, pak Jarošová vysledovala prezentaci Husa od novostavby budovy na Václavském náměstí až po jubilejní výstavu v roce 2015.

Co dodat závěrem? Snad jen to, že Múzy někdy mlčí i v poklidné době.

FRANTIŠEK ŠMAHEL